

תולדותיהם של צדיקים

שביבי אורה מתהלכות חיי הסוערים
של האי גאון וצדיק רבינו בעל
'להורות אתן'
זי"ע ועכ"י

גליון י"א, כ"א אלול תשפ"ו

העורך: יעקב שמעון (ב"ר עקיבא) געשטעטנער

מקצת זכרונות מימי הזוהר וההוד במחיצת רבינו הגה"ק בעל 'להורות נתן' זי"ע בימי הרחמים והסליחות – חלק א'

כבר ימים רבים לפני שהגיע ראש השנה טיפל רבינו זי"ע בשופרות, ניקה אותם, ומדי פעם אף קנה חדשים כדי שהקול יישמע הכי צלול שאפשר. אף שרבינו זי"ע היה בקיא ומנוסה כבר עשרות שנים כבעל תוקע ובעל תפילה בחד עליון, תמיד היה מתכוון לכך באימה ובקדושה, שום דבר לא עשה כמצוות אנשים מלומדה, אלא הכניס בכל דבר התחדשות וחיות.

הכנת ה'סימנים' לראש השנה ע"י הרבנית ע"ה לוותה במאמץ, טרחה ושמחה עד שהסימנים היו מוכנים וראויים להתברך בהם בסימני מילתא.

קולו האדיר של רבינו זי"ע הזהד כבר ביום הראשון של סליחות עת אמר את ה'קדיש' שפותח את ימי הרחמים והסליחות בניגון עתיק. רעד והתרגשות בחדא מחתא אחזו במתפללים.

אמירת הסליחות החלה בשעה 4 לפנות בוקר, כאשר קולו של רבינו זי"ע הידהד למרחק רב.

"אשרי יושבי ביתך", פתח רבינו זי"ע בקולו, ופרץ דמעות נשפך מעיני המתפללים, מבוגרים באים בימים לצד עולי ימים כאחד, שעשו את דרכם מקרוב ומרחוק בשעות לפנות בוקר, כדי לשמוע אל הרינה ואל התפילה.

"במוצאי מנוחה קידמנוך תחילה" – פתח רבינו זי"ע את הפזמון – בנוסח מרטיט כשקולו העז הולך ומתגבר. זר לא יבין זאת; זר לא יכול לקלוט את עוצם הקדושה ששררה בית המדרש בשעה שנשמע הפזמון "הט אזנך ממרום".

המעמד המרטיט חזר על עצמו בערב ראש השנה בשעה 30:3 לפנות בוקר, אז בית המדרש כבר היה מלא ביהודים יראים ושלמים, שבהרדת קודש שמעו את הפזמון "שופט כל הארץ אותנו במשפט יעמיד" יוצא מפי קדשו של רבינו זי"ע בנוסח המעורר כל כך. אי אפשר לתאר את התחושות שעברו על כל מי שנכח בתפילה זו.

בליל ראש השנה, שוב נשמעה שאגת הארי בתפילת ערבית הפותחת את התפילות הימים הנוראים.

קודם לכן השמיע רבינו זי"ע דברי תורה כמנהג זקינו מרן החתם סופר זי"ע, כדי לחבר את השנה החולפת עם השנה הבאה, בדברי תורה.

היו אלו דברי תורה ערבים ומתוקים שהשאירו חותם בל ימחה על לבות השומעים,

ורובם הודפסו בספרי "להורות נתן על המועדים".

הניגון והנעימות של תפילת ערבית בלילי ראש השנה עדיין מצלצלים באזנינו, כאילו נשמעו היום. "ברכו את ה' המבורך", הזהד קולו של רבינו שר התורה זי"ע בעל התפלה – וכל העם ענה אחריו בהתלהבות דקדושה.

מי יוכל לתאר את ה"תקעו בחודש שופר" שנשמע מהדהד בכל פינה; את חרדת אלוקים שנראתה על פני כולם.

אנו נזכרים עכשיו בעוז ובתעצומות הנפש שרבינו זי"ע השקיע בכל התפילות במהלך כל ימי השנה, ובפרט כעת בהכנה לתפילות הימים הנוראים.

לאחר התפילה עברו המתפללים לקבל ברכת 'לשנה טובה' במאור פנים ובטוב לבב.

שעות אחר התפילה עוד עלו למעון הקודש יהודים רבים שזכו אף לקבל פרי חדש לברכת "שהחיינו".

איך אפשר לשכוח את ה"מן המיצר קראתי קה", והפסוקים שלאחריו הנאמרים באימה וביראה לפני התקיעות - שנשמעו מפי רבינו זי"ע בחרדת קודש וביראת אלוקים.

את הדרשה של רבינו זי"ע לפני התקיעות; את תקיעת השופר של רבינו; את הצליל המבריק שיצא מתוך השופר; את התקיעות המדויקות – אי אפשר לתאר על הכתב. את התעוררות העצומה ששררה בבית המדרש אי אפשר לשרטט עלי נייר.

תפילת מוסף החלה בערך בשעה 11.30 והסתיימה בערך בשעה 3.30 אחר הצהריים.

אחרי תפילת שחרית ומעמד הנחת תפילין להר"ר מאיר חיים וידר הי"ו נכד רבינו זי"ע - אלול תשס"ג, בישיבת פנים מאירות

ונתנה תוקף קדושת היום – הנוסח המרטיט שנשמע עשרות שנים ברציפות, "וקול דממה דקה ישמע"; רטט וחלחלה אווזים בנו כאשר אנו נזכרין באותן השעות המרוממות. איש לא מיהר לביתו. כל דקה במחיצת רבינו זי"ע בתפילות הימים הנוראים – רוממה את הלבבות טפחיים מעל הקרקע.

לפני החג היו מכינים קוביות קרח שהיו שמים על לבו, כיון שהיה מתלהט בעת התפילה ויוקד באש של קירבה לה' יתברך.

תפילות רבינו זי"ע היו לשם דבר והמוני יהודים ניצלו רגע של הפסקה בין תפילותיהם בבתי מדרש אחרים, כדי לחזות בתפילתו העריבה והממיסה כל לב.

(מבוסס על מאמרו של רבי חיים גשטטנר שליט"א והרבנית מרת ג. בידרמן תחי' צאצאי רבינו זי"ע בחוברת 'פנים מאירות')

קשר עליון

של רבינו ה"להורות נתן" זי"ע
עם גדולי ישראל זצ"ל

הגה"ק רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זי"ע

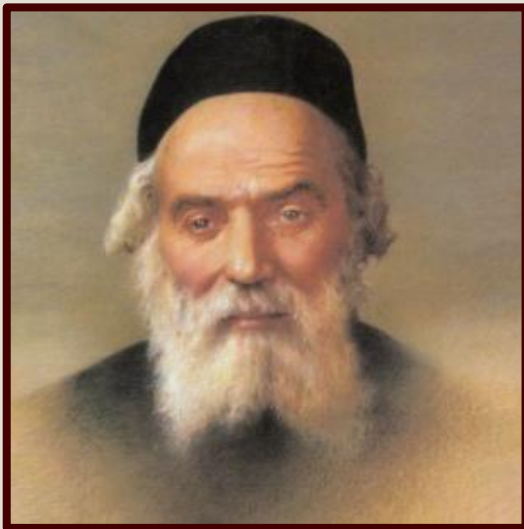
בעל "חפץ חיים"

נולד בשנת תקצ"ח – נלב"ע ביום כ"ד אלול תרצ"ג

אמנם רבינו זי"ע לא זכה להכיר את החפץ חיים זי"ע באופן אישי, אך זכה להכירו מתוך ספריו הגדולים, ולקראת היארצייט של החפץ חיים זי"ע החל ביום א' הבעל"ט נביא מדברות קדשו של רבינו זי"ע על חשיבות לימוד הלכה בספר 'משנה ברורה' להחפץ חיים זי"ע בכלל, ובהל' שבת בפרט.

דרשה לחיזוק לימוד עמוד יומי בספר משנה ברורה – ביום ד' טבת תשס"ד בני ברק

בברכות (לב:) ת"ר ארבעה צריכין חיזוק ואלו הן תורה ומעשים טובים תפלה ודרך ארץ. ופירש"י צריכין חיזוק שיתחזק אדם בהן תמיד בכל כחו. מה שהדגיש רש"י תמיד בכל כחו, ר"ל בכמות

ובאיכות, שצריך חיזוק תמידי בלא הפסק, וגם חיזוק בכל כחו ולא רק מקופיא – ועל כן נכון מאוד שמקהילין קהלות ברבים לעורר ולחזק למען לימוד כל יום עמוד בספר משנה ברורה, ויש בזה חיזוק גדול, וכמו שאחז"ל (רש"י ר"פ בחוקות) אינו דומה מועטין העושין את התורה למרובין העושין את התורה, ועל כן נאמר ברב עם הדרת מלך (משלי י"ד כ"ח), כי דבר המתקיים ברבים עי"ז איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק.

והנה גודל החשיבות של לימוד הלכות בכל יום מובן לכל, שהרי אמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, דעיקר תכלית לימוד התורה הוא כדי שידעו לעשות את המעשה אשר יעשון, ועל כן אף אם ילמוד השקלא וטריא של כל

הסוגיות אבל כל שאינו יודע את המסקנא להלכה למעשה, הרי לא הגיע לתכלית לימוד התורה.

ומהאי טעמא חזינן דהש"ס בבלי מסתיים במימרא, כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות – ואמרו מימרא זו דוקא בסוף תלמוד בבלי, שהוא בלול מפלפולים וקושיות ותירוצים מכל התורה, ואשמעינן דאחרי שלמדנו את כל הש"ס הנה התכלית של כל הלימודים שבתלמוד בבלי הוא שיגיעו לכלל ידיעת ההלכה ועי"ז זוכין לעוה"ב.

והטעם שאין זוכין לעוה"ב אלא ע"י לימוד ההלכה הפסוקה, דהא אחז"ל (סנהדרין ז.) אין תחלת דינו של אדם (לעתיד לבוא. רש"י) נידון אלא על דברי תורה (שלא עסק בתורה. רש"י). והנה בעולם העליון עיקר החשיבות הוא בתורה שהיא לאמיתה, ואמיתה של תורה היא ההלכה הפסוקה שהיא

הסולת נקיה מכל השקלא וטריא, ועל כן רק מי שהוא שונה הלכות כל יום שהיא אמיתה של תורה זוכה לעולם הבא, והוא יוכל לענות על השאלה של תחלת דינו של אדם על דברי תורה. ועוד יש כונה באמרם מובטח לו שהוא בן עוה"ב, דקאי על ימות המשיח, כי בזמן הזה כל סוגיא כרוכה בבירור הרבה קושיות, וכמש"כ החת"ס כי בעונותינו הרבים אלפי קושיות מתגוללות בבית המדרש. אבל לעתיד לבוא אשר אז יתקיים ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, לא יהיו ספיקות וקושיות, וילמדו רק אמיתה של תורה, ועל כן מי שעסק בעולם הזה רק בקושיות ותירוצים, הנה לעתיד לבוא לא יהא לתורה החשיבות האמתית, דלעתיד לבוא יתורצו כל הקושיות, ואז יישאר רק ההלכה הברורה, וע"כ אמרו דהשונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב, שלתורתו תהא חשיבות גם לימות המשיח.

ומכל שכן כעת שמתחילים ללמוד עמוד יומי של משנה ברורה הלכות שבת, אשר יש לו חשיבות גדולה מאוד, כי הלכות שבת הן כהררים התלויים בשערה, וכבר כתב בהקדמת ס' משנה ברורה לה' שבת בשם היערות דבש כי אי אפשר במציאות שינצל מאיסור שבת אם לא ילמוד כל ההלכות על בוריים היטב היטב.

וחשיבות מיוחדת היא ללמוד כל יום הלכות שבת, דע"ז מקיימים מלבד מצוות לימוד התורה, גם מצות זכור את יום השבת לקדשו ופירש"י (יתרו כ' ח') זכור לשון פעול ופתרונו תנו לב לזכור תמיד את יום השבת שאם נזדמן לך חפץ יפה תהא מזמינו לשבת, והוא כמו שאמרו ביצה (טז.) מחד שביך לשבתך ופירש"י מאחד בשבת שלך תן לבך לשבת הבאה – הרי דאיכא מצוה לזכור את השבת כל יום כבר מיום ראשון, ועל כן אומרים כל יום בשיר של יום היום יום ראשון בשבת או שני בשבת – ואמרו חז"ל (ביצה טו:) זכרהו מאחר שבא להשכיחו, ופירש"י דאין זכירה אלא בדבר המשתכח – והוא כמש"כ מהר"ל בס' גור אריה (ר"פ נח) דאין לשון זכירה אלא אחר שכחה והסתר, וע"כ אומרים זכר צדיק לברכה לצדיק שאינו בעולם – ועיקר מצות זכירת שבת היא קודם שבת כשהשבת עדיין אינה לפנינו, דאז שייך זכירה, ועל כן כשלומד כל יום הלכות שבת ונזכר על שמירת שבת, הרי הוא מקיים המצוה של זכור את יום השבת לקדשו.

ומצינו בגמרא (שבת יב.) תניא חנניא אומר חייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשכה (פירש"י פן יוציאנו) אמר רב יוסף הלכתא רבתי לשבת. (ופירש"י דבר גדול יש כאן להפרישו מאיסור שבת), והלא הרבה הלכות יש המפרישין אותו מאיסורי

שבת.

אלא דבמה שאמרו חייב אדם למשמש בבגדיו ער"ש עם חשכה, יש חידוש גדול, דהא אף אם ישכח ויצא ליכא איסור וכמש"כ התוס' שבת (יא.) דאם שכח ויצא לא הוי מלאכת מחשבת – וכתב בשו"ת רע"א

(סי' ח') דהיכא דליכא מלאכת מחשבת בשבת ליכא איסור כלל – ולא דמי למתעסק דממעט מאשר חטא בה דפטור רק מחטאת – [ואגב עיין תוס' סנהדרין (סב): שהקשו דאמאי אמר שמואל דמתעסק בשבת פטור משום דלא הוי מלאכת מחשבת, ותיפוק ליה מאשר חטא פרט למתעסק עיי"ש. ולרעק"א מאי קושיא, הלא משום אשר חטא בה פטרינן רק מחטאת אבל איסורא דאורייתא איכא, אבל משום מלאכת מחשבת ליכא מלאכה כלל ולא נעשה עבירה כלל וצ"ע].

והנה חזינן דאע"ג שאם ישכח ויצא לא עשה עבירה כלל אעפ"כ אמרו שימשמש בגדיו מערב שבת דשמא יזכור וישכח שהוא שבת שהוא דבר רחוק – ומזה למד רב יוסף הלכתא רבתי לשבת, שמזה יש ללמוד הלכתא רבתי לשבת דעד כמה צריכין ליזהר באיסורי שבת, דאף מחשש איסור רחוק צריך ליזהר.

ובאמת הלומד הלכות שבת זוכה להשפעות טובות לא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות והיא סגולה לפרנסה טובה, וכאמרם בזה"ק המובא בסידורים דכל ברכאן דלעילא ולתתא ביומא שביעאה תליין, ולעילא היינו רוחניות ולתתא היינו גשמיות תליא בשמירת שבת כהלכתא.

ועל כן צריך כל אחד להזדרז ללמוד הלכות שבת כל יום, ואף מי שאין לו זמן, אולם כבר אמרו (ביצה טז.) כל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה ועד יוהכ"פ חוץ מהוצאת שבת ויו"ט

והוצאת בניו לתלמוד תורה, ומזונותיו כולל גם זמן (מזון אותיות זמן) שהזמן ללימוד הלכות שבת הוא חשבון מיוחד ומן השמים נותנים זמן מיוחד ללימוד הלכות שבת ואם הוסיף מוסיפין לו.

ואמרו חז"ל (שבת קיח): אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד היו נגאלין, והרמז שישמרו ישראל שבת באופן שילמדו הלכותיהן אשר עי"ז תהיה שמירת שבת בשלימות, מיד היו נגאלין – ממילא הלומד הלכות שבת ועל פי זה שומר את השבת, הרי הוא מקרב את הגאולה.

ובמיוחד צריך לחזק את שמירת השבת בזמן הזה, שאנו צריכים

שמירה מרשעים שונאי ישראל, וגם נתרבו בעוה"ר שונאי תלמידי חכמים ולומדי תורה שהם בבחינת שבת, ושמירת השבת היא שמירה מכל הני שצריכים להשמר, וכמש"כ הטור (או"ח סי' רס"ז) שבשבת אין אומרים ושמור צאתנו ושומר עמו ישראל לעד, דבשבת אין צריך שמירה שהשבת בעצמה שומר את ישראל. וממילא צריכין אנו להיות משמר את השבת כהלכתא, שילמדו את ההלכות ועי"ז יוכלו לשמור שבת בשלימות. ותהא זו שמירה לכלל ישראל.

ויהי רצון שבזכות ההתעוררות ללמוד הלכות שבת והלימוד של הלכות שבת נזכה לראות במהרה ביום שכולו שבת בביאת גואל צדק בב"א.

תשואות חן לידידנו ה"ה
משפ' וידר בני ברק, מכון להורות נתן ומכון לאקענבאך אשר מוסרים לנו תדיר בעין טובה
תמונות נהדרות מאוצרותיהם.